

Національний університет
водного господарства

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра економіки підприємства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з
науково-педагогічної,
методичної та виховної
роботи

_____ О. А. Лагоднюк
«__» _____ 20__ р.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

06-01-29

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління капіталом підприємства
Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність»

Рівне 2016

Розробник: В.В. Козлюк, доцент кафедри економіки підприємства, к.е.н.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри економіки підприємства

Протокол від «__» _____ 2016 р. № ____

Завідувач кафедри економіки підприємства _____ (Н.Б. Кушнір)
«__» _____ 2016 р.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Схвалено _____ методичною комісією НУВГП за спеціальністю 076«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Протокол від «__» _____ 2016р. № ____

«__» _____ 2016 р. Голова _____ Н.Б.Кушнір

© Козлюк В.В., 2016

© НУВГП, 2016

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів відповідних ЄCTS 3	Спеціальність (за вибором) 076«Підприємство, торгівля та біржова діяльність»	Нормативна	
Модуль 2	Спеціалізація «Економіка підприємства»	Рік навчання	
Змістових модулів 2		2-й	2-й
Загальна кількість годин 98		Семестр	
		4-й	4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 2	Рівень вищої освіти: магістр	Практичні – 18 год.	Практичні – 6 год.
		Самостійна робота – 32год. Індивідуальна робота – 12 год.	Самостійна робота – 70 год. Індивідуальна робота – 12 год
		Вид контролю– залік	Вид контролю - залік

Примітка: співвідношення кількості аудиторних годин та самостійної роботи

студентів становить:

для денної форми: 51% та 19%;

для заочної форми: 9% та 91% до загальної кількості годин.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння студентами основ теорії та практики управління капіталом підприємства.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: ознайомлення із системою принципів і методів розробки, реалізації управлінських рішень пов'язаних із застосуванням економічних інструментів щодо формування, розподілу та використання капіталу підприємства.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- в чому полягає суть управління капіталом на підприємстві;
- основні функції, що виконуються економістами в процесі управління капіталом;
- інформаційне та комунікаційне забезпечення управління капіталом підприємства;
- управління оборотними активами підприємства в сфері виробництва та обігу;
- особливості управління нормативними і ненормованими оборотними засобами підприємства;
- управління необоротними активами підприємства;
- управління коштами;
- управління власним та позичковим капіталом підприємства;
- управління реальними і фінансовими інвестиціями;
- фінансове планування та його місце в управлінні капіталом підприємства.

В процесі навчального курсу студенти виконують індивідуальну роботу відповідно до варіанта завдання.

Вході опрацювання навчального матеріалу і самостійного вивчення курсу необхідно використовувати основну, допоміжну та інструктивно – методичну літературу.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні передумови управління капіталом підприємства.

Тема 1. Вступ до дисципліни. Зміст та значення дисципліни в управлінні підприємством.

Мета дисципліни. Предмет і завдання дисципліни «Управління капіталом підприємства». Структурно – логічна схема дисципліни. Зв'язок із іншими дисциплінами.

Тема 2. Основні принципи та функції управління капіталом підприємства.

Суть принципів: цільової сутності і зосередження; безперервності і надійності; цілісності, планомірності, пропорційності й динамізму; наукової обґрунтованості керування і ефективності та ін..

Основні функції: планування; мотивація; контроль і облік та інші. Значення основних принципів і функцій в управлінні капіталом підприємства.

Тема 3. Методологія управління капіталом підприємства.

Суть і значення методології управління.

Специфіка використання різних методів: економічних, організаційно – розпорядничих (адміністративних) та соціально – психологічних. Оцінка ефективності використання різних методів управління. Приклади.

Тема 4. Інформаційне забезпечення управління капіталом підприємства.

Особливості інформаційного забезпечення управління капіталом. Зовнішні та внутрішні джерела інформаційного забезпечення. Основні групи показників інформаційного забезпечення.

Тема 5. Внутрішня і зовнішня звітність в управлінні капіталом підприємства.

Система показників зовнішньої звітності. Значення системи показників. Основні блоки показників зовнішньої звітності. Їх характеристика. Показники управлінського обліку. Особливості формування показників управлінського обліку. Використання показників зовнішніх і внутрішніх джерел інформації.

Змістовий модуль 2. Основи управління капіталом підприємства.

Тема 6. Управління оборотними активами підприємства в сфері виробництва.

Класифікація оборотних активів в сфері виробництва. Елементи класифікації та їх характеристика. Особливості управління оборотними активами в сфері виробництва. Політика управління оборотними активами, складова фінансової стратегії підприємства.

Тема 7. Управління оборотними активами підприємства в сфері обігу.

Класифікація оборотних активів в сфері обігу. Елементи класифікації як об'єкт управління. Їх характеристика. Особливості управління оборотними активами в сфері обігу. Місце управління оборотними активами у сфері обігу в фінансовій стратегії підприємства.

Тема 8. Управління необоротними активами підприємства.

Класифікація необоротних активів та її ознаки. Управління операційними необоротними активами. Етапи формування політики управління необоротними активами. Управління необоротними активами як складова фінансової стратегії підприємства.

Тема 9. Управління нормативними і ненормативними оборотними засобами підприємства.

Суть та особливості управління нормованими і ненормованими оборотними засобами. Управління виробничими запасами, незавершеним виробництвом та видатками майбутніх періодів. Розробка заходів, щодо погашення дебіторської заборгованості підприємства.

Тема 10. Управління коштами.

Управління грошовими активами, як невід’ємна частина функцій загального управління оборотними активами. Розмір залишку грошових активів та платоспроможність підприємства. Основні види грошових активів та вплив на їх розмір в процесі управління капіталом.

Тема 11. Управління власним капіталом.

Власний капітал як фінансова основа підприємства. Основні форми власного капіталу на підприємстві. Управління власним капіталом та формування прибутку підприємства. Політика формування власних фінансових ресурсів та їх оцінка.

Тема 12. Управління позиковим капіталом.

Суть позикового капіталу. Вплив, залучення позикового капіталу на ефективність фінансової діяльності підприємства. Зміст управління залученням позикового капіталу. Політика використання залученого капіталу як складова фінансової стратегії підприємства. Оцінка вартості позикового капіталу. Кредит як фінансовий інструмент.

Тема 13. Управління реальними і фінансовими інвестиціями.

Політика управління реальними інвестиціями. Основні її етапи та їх характеристика. Політика управління фінансовими інвестиціями. Загальна інвестиційна політика підприємства та місце управління реальними і фінансовими інвестиціями.

Тема 14. Фінансове планування в управлінні капіталом.

Фінансове планування як інструмент впливу на ефективне управління капіталом підприємства. Основні напрямки організації фінансового планування на підприємстві. Вимоги до фінансового планування. Показники фінансового планування та їх оцінка.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назва тем змістових модулів	Кількість годин курсу										
		Денна форма					Заочна форма					
		ус	л	пр	інд	ср	ус	л	пр	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні передумови управління капіталом підприємства												
1.	Вступ до дисципліни. Зміст та значення дисципліни в управлінні підприємством	5	2	1	-	2	6	1				5
2.	Основні принципи та функції управління капіталом підприємства	4	2	-	-	2	5					5
3.	Методологія управління капіталом підприємства	5	2	1	-	2	6	1				5
4.	Інформаційне забезпечення управління капіталом підприємства	5	2	1		2	5					5
5.	Внутрішня і зовнішня звітність в управлінні капіталом підприємства	5	2	1		2	5					5
Змістовий модуль 2. Ринковий інструментарій економічного управління												

підприємством. господарства											
6.	Управління оборотними активами підприємства в сфері виробництва	5	2	1		2	6		1		5
7.	Управління оборотними активами підприємства в сфері обігу	5	2	1		2	6		1		5
8.	Управління необоротними активами підприємства	6	2	2		2	6		1		5
9.	Управління нормативними і ненормативними оборотними засобами підприємства	4	2	-		2	6		1		5
10.	Управління коштами	6	2	2		2	6		1		5
11.	Управління власним капіталом	7	2	2		3	6		1		5
12.	Управління позиковим капіталом	7	2	2		3	5				5
13.	Управління реальними і фінансовими інвестиціями	7	2	2		3	5				5
14.	Фінансове планування в управлінні капіталом	7	2	2		3	5				5
	Всього	78	28	18	-	32	78	2	6		70
	Індивідуальна робота	12	-	-	12	-	12	-	-	12	-
	Разом	90	28	18	12	32	90	2	6	12	70

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Назва теми	Кількість годин	
	денна	заочна
1. Вступ до дисципліни. Зміст та значення дисципліни в управлінні підприємством	1	
2. Методологія управління капіталом підприємства	1	
3. Інформаційне забезпечення управління капіталом підприємства	2	
4. Управління оборотними активами підприємства в сфері виробництва та обігу	2	
5. Управління необоротними активами	2	
6. Управління коштами	2	
7. Управління власним капіталом підприємства	2	
8. Управління позиковим капіталом підприємства	2	
9. Управління реальними і фінансовими інвестиціями	2	
10. Фінансове планування в управлінні підприємством	2	
Всього:	18	

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Під час самостійної роботи студенти поглиблюють отримані знання шляхом опрацювання відповідної літератури та конспекту лекцій, готуються до практичних занять, контрольних робіт (модулів), виконують і захищають індивідуальну роботу:

Підготовка до аудиторних занять – 23 год.

Підготовка до аудиторних заходів – 9 год.

Підготовка індивідуальної роботи – 12 год.

Усього 44 год.

6.1. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА

Завданням індивідуальної роботи є виконання практичної розрахункової роботи яка захищається на кафедрі. Кожен із студентів отримує свій варіант завдання на виконання самостійної практичної роботи.

Індивідуальна практична робота повинна розкривати наступні питання:

1. Визначення та обґрунтування потреби в основному капіталі підприємства;
2. Обґрунтування раціональної структури основного капіталу підприємства;

3. Оцінка вартості основного капіталу підприємства;
4. Визначення та обґрунтування потреби підприємства в оборотному капіталі;
5. Обґрунтування раціональної структури оборотного капіталу;
6. Оцінка вартості оборотного капіталу;
7. Побудова прогнозів та діаграм, що характеризують структуру основного і оборотного капіталу та зміни, що в ній відбуваються.

Виховна індивідуальна робота має бути представлена своєчасно у визначені терміни та захищена на кафедрі.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час лекційного курсу застосовується слайдова презентація, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань. При проведенні практичних занять передбачається застосування роздаткових матеріалів, вирішення ситуаційних завдань, розв'язання виробничих ситуацій.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у письмовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання і задачі.

Контроль самостійної роботи проводиться:

3 лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;

3 практичних занять – з допомогою перевірки виконаних завдань.

3 індивідуальної роботи – виконанням та захистом розрахункової роботи.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних заняттях та консультаціях, розрахунково-графічна робота, результати самостійної роботи студентів) проводиться за наступними критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0 % – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Підсумковий контроль знань відбувається на заліку у письмовій формі у вигляді залікових завдань, які включають 1 теоретичне питання, 15 тестів і 2 задачі. Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Поточне тестування та самостійна робота														Індивідуальна робота	Підсумковий тест (іспит)	Сума	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2												
15					27												
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15			
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	18	40	100

Шкала оцінювання в КМСОНП та ECTS

Сума балів за всі форми навчальної діяльності	Для іспиту
90-100	Відмінно
82-89	Добре
74-81	
64-73	
60-63	Задовільно
35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання іспиту
0-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Конспект лекцій
2. Друкований роздатковий матеріал
3. Методичні вказівки до виконання розрахункової роботи
4. Пакети тестових завдань

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1.Базова

1. Економіка підприємства: Підручник/ За загальною редакцією С.Ф.Покропивного. - К.: КНЕУ, 2001. - 528 с.
2. Економіка підприємства. Збірник практичних задач і ситуацій: Навчальний посібник/С.Ф.Покропивний, Г.О.Швиданенко, О.С.Федонін та ін. - К.: КНЕУ, 2005. 323 с.
3. Управління фінансами державних підприємств: Монографія/ М.Д. Білик. К. Т-во “Знання”, КОО, 1999. - 312 с.

2.Допоміжна

1. Ареф'єва О.В., Сахаєв В.Г., Ареф'єв О.В., та ін. Економіка підприємства: Навч.посібник. - Київ: Європ. Ун-т, 2003.- 237 с.
2. Бойчик І.М., Харів М.С., Хопчак М.І., Піча Ю.В. Економіка підприємства: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти І-ІУ рівнів акредитації. - 2-ге вид. виправ, і доп. - Київ: Каравела — Новий світ. 2000,2002. - 298 с.
- 3.Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: Навч. Посібник – Київ: ЦНЛ, 2006.- 488 с.
4. Гордійчук А.С. Економіка підприємства: Навчальний посібник/ А.С.Гордійчук, О.А.Стахів. - Рівне: РДТУ, 2000. і 247 с.
5. **Економіка** підприємства: Навчальний посібник/ За заг. ред. П.В. Круша. - Київ: Ельга-Н. КНТ, 2007. -780 с.
6. Економіка підприємства: Підручник/ За заг. ред. д.е.н., проф. Л.Г.Мельника. - **Суми**: Університетська книга, 2004. - 648 с.
7. Економіка підприємства: Посібник/ За заг. ред. В.Г.Герасимчука, А.Е.Розенплентера. - Київ: Політехніка, 2003. - 264 с.
8. Економіка підприємства: Навчальний посібник/ За загальною редакцією А.А. Шегди. - К.: Знання, 2005. - 431 с.
9. Економіка підприємства: Підручник/ За загальною редакцією Й.М.Петровича. - Львів: “Новий Світ — 2000”, 2004. - 680 с.
10. Фінанси підприємств: Підручник/За загальною редакцією А.М. Поддєрьогіна. - К.: КНЕУ, 2000. - 460 с.
11. Михасюк І.Р., Швайка Л.А. Державне регулювання економіки: Підручник. - Львів: Магнолія Плюс, 2006.
12. Шваб Л.І. Економіка підприємства: Навчальний посібник. - К.: Каравела, 2004. - 568 с.
13. Козлюк В.В. Управління капіталом підприємства: Навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2008. – 66с.

Національний університет
водного господарства

12. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Стандарт вищої освіти за спеціальністю ... за ... рівнем вищої освіти
2. Обласна наукова бібліотека — м. Рівне, вул.. Олекси Новака, 75
<http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> *(інформаційні ресурси у цифровому репозиторії)
3. Обласна наукова бібліотека – м. Рівне, майдан Короленка,6

Національний університет
водного господарства
та природокористування